

Giới thích từ Mân Côi - Mai Khôi - Môi Khôi - Văn Côi trong kinh sách Công Giáo:

Mỗi tôn giáo có những ngôn từ riêng. Những từ thuộc tôn giáo này khó hiểu đối với những ngôn từ của tôn giáo khác. Ví dụ đa số những từ trong Công Giáo không hiểu rõ ý nghĩa các từ như Chánh Quả, Bát Nhã, Huệ, Tu của Phật Giáo. Những từ Phật Giáo cũng không hiểu rõ ý nghĩa các từ như Mân Côi, Chuỗi Lẵng, Mùa Át của Công Giáo. Ngoài ra, các tín hữu trong một tôn giáo cũng không hiểu hết các từ ngữ trong tôn giáo của mình, nhất là các từ vựng thần học..

Đối với Công Giáo Việt Nam, một trong các từ khó hiểu và gây nghi ngờ thuộc mục là Từ Mân Côi – Văn Côi – Mai Khôi – Môi Khôi. Những từ ta thường nói: Kinh Mân Côi, Tháng Mân Côi, Mùa Nhiễm Mân Côi, Chuỗi Môi Khôi, và ai cũng hiểu từ khái đó là kinh Kính Mừng và tháng Mân Côi là tháng 10 kính Đức Mẹ Maria. Nhưng nếu có hỏi: từ Mân Côi có ý nghĩa gì đối với đức gọi là Kinh Kính Mừng thì không mấy ai trả lời được. Ngoài ra từ sao Mân Côi lại còn gọi là Văn Khôi, Mai Khôi, Môi Khôi và từ sao những Công Giáo Việt Nam lại không hiểu rõ ý nghĩa các từ này. Vì những từ từ ra như vậy nên bài nghiên cứu sau đây đề cập đến các vấn đề: (1) Kinh Mân Côi là gì. (2) Tại sao gọi là Kinh Mân Côi. (3) Mân Côi, Mai Khôi, Môi Khôi, Văn Côi từ nào đúng?

1. KINH MÂN CÔI LÀ GÌ:

Theo định nghĩa của các từ điển thần học Công Giáo, Kinh Mân Côi, tiếng La Tinh gọi là Rosarium, Anh ngữ là Rosary, Hán từ là 玫瑰经, phát âm là [méiguījīng], tiếng Hán Việt từ gốc là Mai Côi Kinh, là chuỗi kinh nguyện kính Đức Mẹ gồm 200 kinh chia làm từng chuỗi. Mỗi chuỗi gồm một chuỗi kinh Lạy Cha, 10 kinh Kính Mừng và một chuỗi Sáng Danh. Từng chuỗi một chuỗi kinh để tụng niệm như một chuỗi liên tiếp Đức Chúa Giêsu hay Đức Mẹ Maria. Như vậy kinh Mân Côi là kinh suy niệm 20 Mùa Nhiễm, chuỗi chia làm 4 Mùa Nhiễm chính mà đức gọi Công Giáo gọi là Mùa nhiễm Mùa Nhiễm Mùa Vui, Mùa Nhiễm Mùa Thờ, Mùa Nhiễm Mùa Mừng, và Mùa Nhiễm Mùa Sáng.

Mùa Vui suy niệm sự kiện Chúa Giáng Sinh. Mùa Thờ tụng niệm sự kiện Chúa hiện thân trên Thập Giá. Mùa Mừng tụng niệm sự kiện Chúa Phục Sinh. Mùa Sáng hay Mùa Nhiễm Mùa Sáng mới có từ năm 2002 do Đức Giáo Hoàng Phaolô II, dành để suy niệm cuộc đời Chúa Giêsu khi ra đi giữa đời lúc chịu phép rửa trên sông Jordan từ khi Chúa lập phép bí tích Thánh Thể. Theo tài liệu thì Kinh Mân Côi do Đức Mẹ truyền dạy cho thánh Đa Minh và Giáo Hội cho chính thức phổ biến từ năm 1214.

2. TỪ SAO GỌI LÀ KINH MÂN CÔI.

Như chúng tôi đã nói, kinh mà giáo dân Việt Nam gọi là Kinh Mân Côi thì La ngữ gọi là Rosarium, Anh ngữ: Rosary, Hán ngữ là 玫瑰经, phát âm là [méiguījīng]. Từ từ của những từ ngữ trên, dù là La ngữ, Anh ngữ, Hán từ hay Hán Việt từ đều có nghĩa là Kinh Hoa Hạng. Theo Công Giáo Bách Khoa Từ Điển, từ bản Anh ngữ, sự dịch gọi là Kinh Hoa Hạng là do tích truyện một thiếu nữ khi đức kinh Kính Mừng, Đức Mẹ đã lấy những bông hoa hạng trên môi của thiếu nữ kết thành vòng hoa để lên đầu mình. Tiếng Anh gọi là Corona, Chaplet, Garland là Vòng Hoa Hạng hay Chuỗi Hạt, tiếng đức gọi là Rosarium của Latinh. Trong tiếng Anh từ BEAD có nghĩa là Hạt, Hạt và cũng có nghĩa là Kinh (Prayers). Do vậy tràng hạt tiếng trung cho tràng hoa hạng Đức Mẹ đời trên đời nên đức gọi là Tràng Mân Côi, Chuỗi Mân Côi, hay Chuỗi Môi Khôi. Thần Học Từ Điển của những Công Giáo Tàu gọi kinh này là 玫瑰经 [méiguījīng] từ Mai Côi

Kinh có nghĩa là Kinh Hoa Häng. Tóm lại, ngữ pháp Công Giáo Việt Nam dùng từ Mân Côi là do bất chấp của người Tàu nhập ngữ theo giọng Hán Việt.

3. MÂN CÔI, MAI KHÔI, MÔI KHÔI, VẢN CÔI - TỪ NÀO ĐÚNG.

Trong số các từ Mân Côi, Mai Khôi, Môi Khôi, Vãn Côi, ngữ pháp Công Giáo dùng như u như t là từ Mân Côi. Như thế Mân Côi có phải là từ đúng nhất không? Chúng ta hãy xét các từ này qua từ điển của người không phải là Công Giáo và các từ điển học sách vở của người Công Giáo.

3.1 Từ điển không phải của người Công Giáo:

3.1.1 - Việt Nam Từ Điển của Hội Khai Trí Tiến Đức không có từ Mân Côi hay Mai Côi

3.1.2 - Từ Điển Tiếng Việt của Bộ Giáo Dục Và Đào Tạo xuất bản năm 1999 từ Hà Nội không có từ Mân Côi, Mai Côi, Vãn Côi

3.1.3 - Hán Việt Từ Điển của Đào Duy Anh định nghĩa: Mai Khôi 梅瑰: Mät thäng cät và Mai Khôi Hoa 梅瑰: hoa häng. Ông không liệt kê từ Mân Côi hay Vãn Côi.

3.1.4 - Hán Việt Từ Điển của Cố Thiäu Chäu định nghĩa Mai Côi 梅瑰: (1) cây hoa Häng. (2) thäng cät mäu đä.

3.1.5 - Từ Điển Hán Việt Hiện Đại của Tô Cäm Duy do Văn Hóa Thông Tin xuất bản năm 2006 viết 梅瑰 [méiguī]: Hoa häng, cây hoa häng.

3.1.6 - Từ Điển Hán Việt của Ban Tu Thä Nghĩa Thư c in năm 1999 định nghĩa Mai Côi hay Mai Khôi 梅瑰: hoa häng. Từ điển này không có từ Mân Côi hay Vãn Côi.

Tóm lại các từ điển trên đây chấp giới thích từ Mai Khôi là hoa häng chấp không giới thích Mai Khôi là chấp kinh Kính Mừng.

3. 2. Từ điển hay kinh sách của người Công Giáo:

3.2.1 Cuän sách Giáo Lý Công Giáo đầu tiên của Việt Nam là Thiên Chúa Thánh Giáo Khäi Mừng do nhà thần học sai Giêrônimo Mayorica soạn vào năm 1623 chấp biệt từ từ Mân Côi hay Hay Tràng Hät nên Ngài đã phiên âm tiếng Bồ Đào Nha Rô Sa Riô (Rosario) và Cô Rô Na (Corona) để chấp kinh Mân Côi và tràng hạt

3.2.2. Tác phẩm Thánh Giáo Kinh Nguyễn có kinh cầu Đức Bà bằng Hán Văn mà ta quen gọi là Kinh Cầu Chä có 2 câu sau đây: (1) Huyän Nghĩa Vãn Côi. (2) Chí Thánh Vãn Côi Chi Häu. Đầu năm 1924, các giáo sĩ san định lại kinh sách Công Giáo và dịch hai câu trên ra Việt ngữ như sau:

- Huyän Nghĩa Vãn Côi: Đức Bà Như Hoa Häng Mẹ Như Nữ Vương

- Chí Thánh Vãn Côi Chi Häu: Nữ Vương Truyển Phép Rät Thánh Mân Côi.

3.2.3 Dictionarium Anamitico Latinum của Đäc Cha AJ. L. Taberd xuất bản năm 1838 không có từ Mân Côi, Văn Côi, Mai Khôi.

3. 2.4 Đäi Nam Quäc Âm Tä Vä của Huänh Tänh Paulus Cäa, in bản 1895-1896 có từ Môi Khôi và đänh nghĩa là (1) hoa hồng. (2) loài ngọc quý. Ông ghi chú thêm phụäi đäc là Mai, không nên đäc là Môi. Tác giä là ngọcäi Công Giáo nhưng không ghi thêm Môi Khôi hay Mai Côi là tên mät kinh của Công Giáo.

3. 2.5 Thuät Ngä Thän Häc Anh Viät của Häc Viän Đa Minh xuất bản năm 2002 đänh nghĩa Rosary là Chuäi Mân Côi do từäng Latin Rosarium: tràng hoa hồng

3. 2.6 Tä Đäi n Công Giáo Anh Viät của Nguyän Đänh Đänh đänh nghĩa Rosary là Kinh Mân Côi. Tác giä chú thích thêm trong Viät ngữ, nguyên từ từäng Hán, chính xác là Môi Côi: Hoa hồng, sau bản đäc nhäm (sic) ra nhiäu biän thái khác thành quen như Văn Côi, Văn Côi, Môi Khôi, Mai Khôi.

3. 2.7 Tä Đäi n Văn Häc Viät Nam của Lm Trän Văn Kiäm in năm 2007 đänh nghĩa các từ Môi Khôi, Mân Côi, Môi Côi, Mai Khôi: Hoa Hồng.

3.3. Từ Nào Đúng?

3.3.1 Mai, Mân, Môi hay Văn từ nào đúng? Từ trong Hán từ phát âm là [mei]: Hán Viät đäc là Mai hay Mân nhưng Mai là từ đúng nhất. Từ điển của Đào Duy Anh, của Ban Tu Thư Nghĩa Thư, của Huänh Tänh Paulus Cäa đều chú ghi từ Mai. Còn Mân hay Môi chỉ là cách phát âm khác, của Mai. Từ điển của LM Trän Văn Kiäm đều viết Mai hay Mân là . Bộ Khang Hy Từ Đäi n ghi Mai và Môi đồng âm. Ngoài ra theo Hán Viät Từ Đäi n Trích Đän thì Mân Côi hay Văn Côi đäc viết như nhau . Có nghĩa là hoa hồng và đá ngọc. Từ điển này cũng viết dùng Văn Côi để chỉ sợi vân của ngọc.

Tóm lại theo các từ điển, từ Mai Côi là đúng nhất, các từ khác Mân, Môi, Văn chỉ là âm khác của Mai.

3.3.2 Côi và Khôi từ nào đúng? Theo nghĩa từ điển như Hán Viät Từ Đäi n Trích Đän, Từ Đäi n Hán Viät của Ban Tu Thư Nghĩa Thư, Từ Đäi n Văn Häc của LM Trän Văn Kiäm từ [gui] Hán Viät đäc là Côi có nghĩa là ngọc, là đá quý và Côi cũng đäc phát âm là Khôi

4. Kết Luận

Đäa trên các từ điển Hán Viät đäc trích đän trên, từ Mai Côi là đúng nhất. Các từ khác Mân Côi, Môi Côi, Môi Khôi hay Văn Khôi chỉ là âm khác của Mai và Côi. Như vậy không thể nói chỉ có một từ Môi Khôi là đúng, các từ khác là đäc nhäm. Kinh sách Công Giáo lấy từ Mai Côi hay Mân Côi có nghĩa là hoa hồng, không phụäi là ngọc quý, để chế thành kính Kính Mừng và một kính Sáng Danh vì theo tích truyện nói trên, Đäc Mẹ đã lấy ngọc đoá hoa hồng trên miệng của một tu sĩ đang đäc kính kính đäc Mẹ để kết thành tràng hoa hay triäu thiên đäi trên đầu. Số dĩ ít ngọcäi hiểu đäc từ Mân Côi vì không ai nói hoa hồng là hoa mân côi. Chỉ có ngọcäi Công Giáo dùng từ Mân Côi hay tràng hoa Mân Côi với ý nghĩa bóng là kính kính Đäc Mẹ.

Giải thích từ Mân Côi - Mai Khôi - Môi Khôi - Vãn Côi trong kinh sách Công Giáo

Tác Giả: Nguyễn Long Thao

Thứ Ba, 20 Tháng 10 Năm 2009 08:22
